

EDITORIAL

Pakusgon ang pagsukol sa nagkagrabeng interbensyong militar ug pagpanghulhog og gyera sa imperyalismong US

Sa mosunod nga mga semana ug bulan, siguradong atubangon sa katawhang Pilipino ang dugang paggrabe sa interbensyong militar sa imperyalismong US ug mga kaalyado niining nasud sa Pilipinas sa pagpanghulhog og gyera batok sa China. Dili layong mosangpot sa armadong kumprontasyon ang opensibong mga aksyon sa US ug mga aliyado niini kontra China sulod niining tuiga, ilabina nga desperadong magpakitang-gilas si President Biden sa US alang sa eleksyon didto sa Nobyembre.

Ginasugnuran sa US ang tensyong militar sa gitakda niining *first island chain* nga milangkub sa mga nasud ug isla aron liyukan ang China (gikan Kuril Islands, Japan, Ryukyu Islands, Taiwan, amihanang ug kasadpang Pilipinas ug Borneo). Labaw

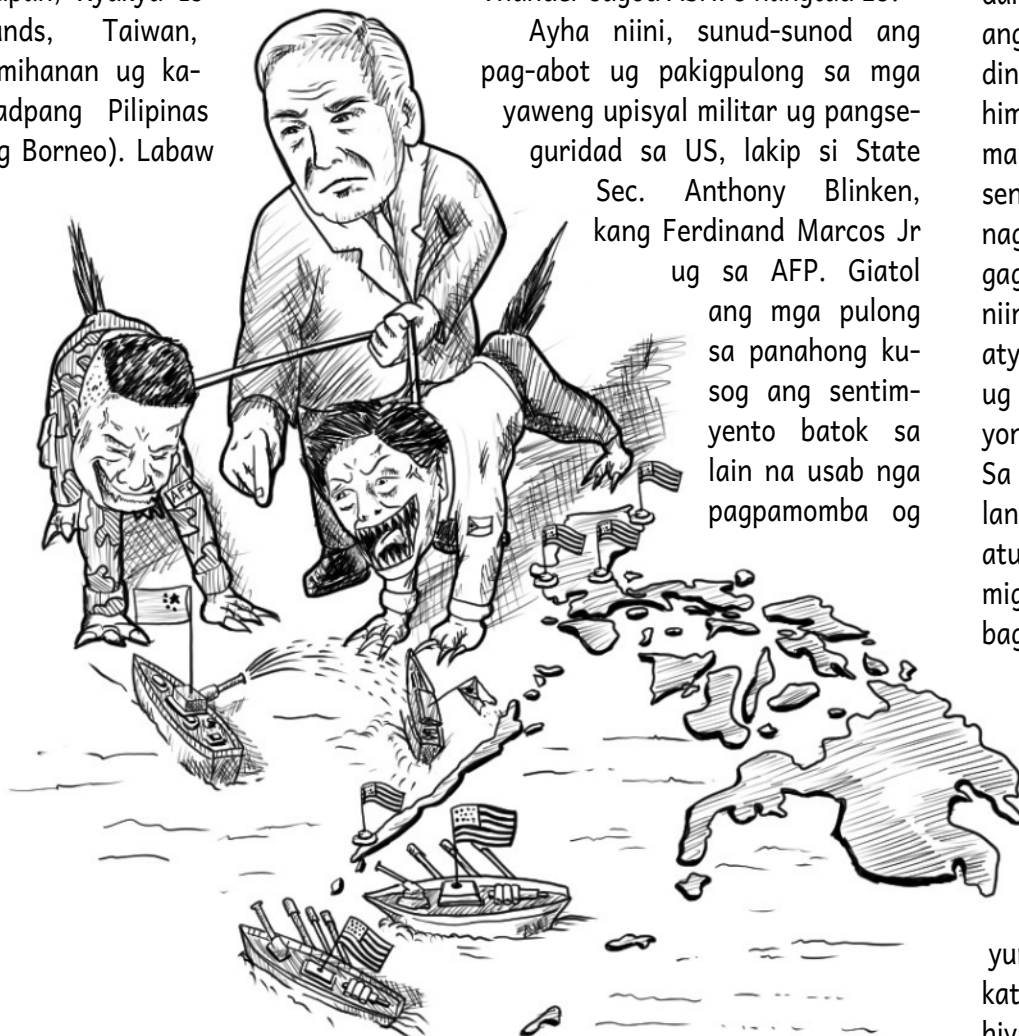
nga gipainit sa US ang sitwasyon sa nakatakdang pagmobilisa sa 11,000 tropang Amerikano sa Balikatan 2024 (Abril 22 hangtud Mayo 10) ug ang lain pang *wargames* nga Cope Thunder sugod Abril 8 hangtud 19.

Ayha niini, sunud-sunod ang pag-abot ug pakigpulong sa mga yaweng upisyal militar ug pangseguridad sa US, lakip si State Sec. Anthony Blinken, kang Ferdinand Marcos Jr ug sa AFP. Giatol ang mga pulong sa panahong kusog ang sentimyento batok sa lain na usab nga pagpamomba og

tubig sa China batok sa “supply mission” sa Coast Guard sa Ayungin Shoal. Kini nga mga “supply mission” kabahin sa mga taktika nga dayag ug patagong ginasulsulan sa US aron hagiton ang “gray tactics” (mga agresibong aksyon nga dili armado) sa China ug itukmod kini nga direktang mogamit og armadong aksyon.

Nasuko ang katawhang Pilipino sa mga agresibong aksyon sa China batok sa barko ug mga mangingisdang Pilipino. Apan imbes nga iduso ang lain-laing porma sa pagresolba dinhi sa malinawong pamaagi, gipahimuslan sa US ang sitwasyon aron manghilabot ug padak-on ang presensyang militar niini sa nasud. Ginagamit usab kini sa US aron hatagag rason ang armadong aksyon niini ilalum sa Mutual Defense Treaty (MDT), sa laraw nga sugnuran ug padilaabon ang gyera sa rehiyong Asia-Pacific sa dili madugay. Sa hulhog sa US, gideklara bag-o lang ni Marcos nga “mahukmanong atubangon” sa Pilipinas ang pagpamig-ot sa China, kaakbay ang “kaabag, higala ug kaalyado” niining US.

Indikasyon sa laraw sa US sa pagpakusog sa pagpanulsol sa gyera ang lain na usab nga “dedlayn” sa AFP nga pulbuson ang tanang gerilyang nataran niadtong Marso 31, pagapukanon ang tanang yunit pangkombat sa BHB ayha ang katapusan sa Hunyo, ug tanang rehiyunal nga komite sa PKP ug ku-

mand sa BHB ayha ang katapusan sa tuig. Ang makapila ka beses nga pagdeklara ni Marcos nga gusto niining makita ang AFP nga nakapukos sa “external defense” nagsubay sa laraw sa US nga hingpit nang gamiton ang AFP sa pagpangandam ug paghagit og gyera kontra sa China. Andam si Marcos nga magwaldas og binilyong pondo sa katawhan aron paliton ang karaang mga armas nga ginabaligya sa US ug mga alyado niini ngadto sa AFP.

Atubangan sa dakung hulga sa paggrabe sa interbensyong militar sa US, kinahanglang kusganong pakusgon ang lapad nga kalihukang anti-imperyalista sa umalabot nga mga semana ug bulan. Kinahanglang makanunayon ang kampanya ug pagsukol sa interbensyong militar sa US, dili lamang atol sa Balikatan, kundili sa tibuok tuig.

Diha-dihang ikasa ang plano alang sa malukpanong kampanyang edukasyon sa kabanikanhan ug mga syudad. Ipahigayon ang mga panagtigum ug malukpanong mga pagtuon. Kusganong ibutyag ang pagpanulsol sa US og gyera ug pagmanipula niini sa mga sentimyento sa mga Pilipino batok sa China, ug ang tinuod nga laraw niining makapwesto kini og dugang mga tropa ug ar-

mas sa nasud, ug makabaligya og mas daghang armas sa Pilipinas ug kasikbit nga mga nasud. Sama sa nahitabo na sa proxy war niini sa Ukraine, ug henosidyo niini sa Palestine kaabag ang Zionistang rehimen sa Israel, daku ang mahakop nga ganansya sa Amerikanong mga kumpanya sa armas kung moulobo ang rehiyunal nga gyera sa Asia-Pacific.

Palihukon ang tibuok katawhan aron panalipdan ang kaluwasan sa Pilipinas atubangan sa pagpanghagit sa US og gubat sa China. Dili tugutang masubli ang kadaut ug kapait nga nasinati dihang naggubat sa nasud ang imperyalistang US ug Japan niadtong Ikaduhang Gubat sa Kalibutan. Hupungon ang tanang demokratikong pwersa aron batukan ang interbensyong-militar sa US ug ipanghingusog ang pagpahawa sa mga base ug pasilidad niini sa kayutaan ug kadagatan sa Pilipinas. Kadungan niini, iduso sa China nga mohawa sa mga soberanong teritoryo sa Pilipinas ug ihunong ang pagpamig-ot niini sa mga mangingisda sa kaugalingon niining pangisdaan. Ipunting pareho sa China ug US ang panawagang mohawa ug ihunong ang militarisasyon sa West Philippine Sea, samtang ginahata-

gag duut ang pagbutyag ug pagmakmak sa mas daku ug agresibong presensya sa US sa kadagatan ug kayutaan sa Pilipinas, ug sa direktang pagpanghulhog niini og gyera.

Hatagag duut ang mga krimen sa US sa nasud sa kapin usa ka siglo na niining paghari-hari ug pagpangawkaw sa Pilipinas. Ibutyag ang mga paglapas sa tawhanong katungod, pagpamomba ug uban pang pagpangabuso sa gipagrabeng kampanyang pagpanumpo sa kabanikanhan sa ginapondohan, ginabansay ug ginaarmasan niining AFP.

Isumpay kini sa malukpanong pagpamomba nga gihimo sa US-Israel sa Gaza, ug ginahimo usab karon sa India. Pahugton ang panaghuisa sa katawhang Pilipino ug Palestino ug sa tanang katawhang dinaugdaug ug biktima sa imperyalismong US.

Labaw pang pakusgon ang relasyon ug mga alyansa nga kontra sa imperyalistang pagpanggyera sa US sa lain-laing bahin sa kalibutan. Dugang pakusgon ang pagpanawagan sa masang Amerikano nga makighuisa sa pakigbisog sa katawhang Pilipino ug batukan ang paghatag sa gubyernong Biden og ayudang militar ug armas sa papet nga rehimeng Marcos ug abusadong AFP.

Sistematikong abton, organisasyon ug palihukon ang nagkadakung ihap sa katawhan batok sa Balikatan, nagkagrabeng interbensyon sa US, ug pagpanghulhog og gubat. Kadungan sa pagsukol sa katawhan kontra “chacha” ug mga hinanaling pangayo sa katawhan alang sa dugang suhulan, kaayuhan ug katungod, ang maong pagsukol labaw pang magpakusog ug magpalagsik sa nasudnon-demokratikong kalihukang masa.

Determinado usab ang BHB nga magpakusog ug ilunsad ang nagkadakung mga taktikal nga opensiba, nga krusyal nga paktor aron pugngan ang iskema sa US nga paulbuhon ang inter-imperyalistang gubat. Pakusgon ang rekrutment sa BHB ug tigumon ang lapad nga suporta sa patriyotikong kalihukan alang sa rebolusyonaryong armadong pakigbisog.

AB

 <p>Bolyum LV Ihap 7 Abril 7, 2024</p> <hr/> <p>Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p>	<h2>Unod</h2> <p>Editorial: Pakusgon ang pagsukol sa nagkagrabeng interbensyong militar ug pagpanghulhog og gyera sa imperyalismong US 1</p> <p>Ika-55 nga anibersaryo sa BHB, gisaulog 3</p> <p>Rebolusyonaryong pagsaulog sa ICR 3</p> <p>Kumperensya kalabot sa imperyalismo, gilunsad 4</p> <p>85th IB, giambus sa BHB-Quezon 4</p> <p>Kalbaryo sa Masang Anakpawis, gilunsad 5</p> <p>Pagtahod sa IHL, kusganong gipanalipdan 5</p> <p>Mga protesta 5</p> <p>Kalihukang pagtul-id sa Agusan ug Surigao 6</p> <p>Sa mubong pagkasulti 7</p> <p>Pagpamomba, pagpatay, kabangis sa AFP 8</p> <p>2 ka gidagit nga aktibista, gilutaw na 8</p> <p>“Kwarantining” militar 9</p> <p>Protesta batok sa liberalisasyon sa India 10</p>
<p>Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<p> ang.bayan@cpp.ph</p>	

Ika-55 anibersaryo sa BHB, gisaulog

Nagkahiusa sa diwa, nakataas-kamao nga gisaulog sa mga kadre ug myembro sa Partido Komunista ng Pilipinas, mga manggugubat ug kumander sa Bagong Hukbong Bayan (BHB), sa mga al-yadong organisasyon sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP) ug sa rebolusyonyong masa ang ika-55 nga anibersaryo sa BHB niadtong Marso 29.

Kadungan sa anibersaryo, nanawagan ang Komite Sentral sa pagbalik-lantaw sa mga nakab-ot sa hukbong bayan ug mga kahuyangan sa milabayng katuigan, pagkutlo ug mga pagtulun-an gikan dinhi, ug pagtibuok ug plano aron kab-oton ang mas dagkung kadaugan sa pagpaasdang sa rebolusyonyong armadong pakigbisog sa umalabot nga tuig.

Malipayon usab gipahibalo sa Komite Sentral nga ang panawagan alang sa kalihukang pagtul-id nga gianunsyo sa Partido niadtong miag-ing Disyembre 2023, tibuok kasingkasing nga gidawat sa tanang rehiyunal nga komite sa Partido ug kumand sa BHB. "Positibo ang ilang nahimong tubag ug kasamtangang nagalunsad ug mga kumperensya sa pagsumada ug mga tigum pagtuon aron ilhon ang mga kasaypanan ug kahuyangan aron tul-iron kini, ug lig-on ug kumprehensibong iasdad ang tanang rebolusyonyong tahas," matud sa Komite Sentral.

Gimandoan sa liderato sa Partido ang BHB nga maglunsad ug mga batakang taktikal nga opensiba nga kayang ipadaug, nga mopahuyang sa kaaway pinaagi sa pabahin-bahin nga pagpukan sa iyang armadong pwersa, ug sakmiton ang mga armas niini. "Ginapataas nato ang kapasidad sa BHB sa pakiggubat pinaagi sa pakiggubat," pamahayag pa niini.

Mga selebrasyon ug aktibidad

Sugod sa tunga-tunga sa Marso, gilunsad sa mga natarang gerilya ug syudad, gikan Luzon hangtud Min-

danao—ang mga tago nga panagtapok para sa anibersaryo sa hukbong bayan.

Niadtong Marso 25, naglunsad ug raling-pinakilab sa Recto Avenue, Manila ang lain-laing rebolusyonyong organisasyon sa National Capital Region (NCR) aron pasidunggan ang BHB. Gipasiugdahan ang maong aktibidad sa NDF-NCR nga gisalmutan nag-una sa mga myembro sa Kabataang Makabayan (KM) ug Artista at Manunulat ng Sambayanan (Armas). Matud nila, kinahanglang hatagag duut ug isangyaw sa matag suuk sa rehiyon ang armadong pagsukol isip nag-unang porma sa pakigbisog hangtud gakson kini sa katawhan.

Sa Rizal, nang-apud-apud ug polyeto ang mga myembro sa NDF-Rizal sa mga mitambong ug nakighiusa sa tradisyunal nga Alay Lakad, nga gisalmutan sa minilyong Katoliko, sa Antipolo City niadtong Marso 28. Pagkaugma, Marso 29, gisab-it nila ang artistikong hinimo nga balatengga sa populisadong lugar sa lungsod sa Taytay.

Gipasiugdahan usab sa mga balangay sa KM ang pagsaulog sulod sa mga mayor nga unibersidad sa nasud. Namintal sila ug mga panawagan ug nangdikit ug mga poster sa Polytechnic University of the Philippines sa Sta. Mesa, Manila, University of the Philippines (UP)-Visayas sa Miag-ao, Iloilo, UP Los Baños, ug UP Cebu.

Naglunsad usab ug oplan pinta ang Christians for National Libera-

Sundi sa panid 4

Rebolusyonyong pagsaulog sa ICR

PUNO SA REBOLUSYONARYONG kadasig ug kalipay nga nagsaulog ang mga rebolusyonyong pwersa ug masa sa adlaw sa ika-55 nga anibersaryo sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa lain-laing bahin sa Ilocos ug Cordillera, ug sa mga lungsod sa rehiyon. Sa maong pagsaulog, gibasa ug gihisgutan ang pamahayag sa Komite Sentral sa Partido alang sa ika-55 nga anibersaryo sa BHB. Gisaluduhan nila ang mga Pulang kumander ug manggugubat sa BHB ug gipasidunggan ang kamabayanihon sa mga rebolusyonyong martir.

Gilunsad ang mga pagsaulog sa lain-laing panagtapok sama sa mga pagtuon sa Abanteng Kurso sa Partido ug Intermedyang Kurso sa Partido sa ulahing semana sa Marso. Giawhag sa mga panagtapok ang batan-ong mga kadre nga ihalad ang panahon sa Pulang hukbo ug gamiton ang mga oportunidad aron mokat-on, magbansay ug mahimong maayong manggugubat sa katawhan sa pulitika ug militar.

Gipasisgarbo sa mga pagsaulog ang mga kulturanghong pasundayag sama sa pagbalak, balak-sayaw ug hiniusang pagkanta sa mga rebolusyonyong awit ug mga salu-salo.

Ang maong mga selebrasyon sa Ilocos-Cordillera usa ka tamparus sa Northern Luzon Command sa Armed Forces of the Philippines nga nagdeklarang napulbos na ang mga natarang gerilya ug rebolusyonyong kalihukan sa rehiyon. Daw burong ang mga pwersa sa militar ug pulis nga todo-alerto nga nagposte ug naniktik pa bisan sa mga syudad ug sentrong urban, nga sa tumoy sa ilang ilong nagtaas-kamao ug milanog ang mga panaad sa mga rebolusyonyong pwersa nga iasdad ang gubat sa katawhan sa ika-55 nga anibersaryo sa hukbong bayan. **AB**

Kumperensya sa teorya kalabot sa mga krisis sa imperyalistang ekonomiya, gilunsad

Malampuson nga gilunsad gikan Marso 28 hangtud Marso 29 sa Amsterdam, The Netherlands, ang Internasyunal nga Kumperensya sa Teorya mahitungod sa mga Krisis sa Imperyalistang Ekonomiya. Gisalmutan kini sa 98 ka delegado ug representante gikan sa mga grupo ug partidong proletaryo, anti-imperyalista ug demokratiko gikan sa 18 ka nasud. Kini na ang ikaduhang kumperensya nga gipasiugdahan sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP). Gilunsad niadtong Oktubre 2023 ang unang kumperensya nga mahitungod sa imperyalistang gubat.

Subay sa pahibalo nga gipagawas sa kumperensya, gihisgutan sa duha-ka-adlaw nga panagtapok ang kasamtangan mga kinaiya ug padron sa mga krisis sa ekonomiya sa ilalum sa imperyalismo ug taliwala sa nagkagrabeng inter-imperyalistang panagbangi. Gihatagag duut sa mga diskusyon ang 1) kapitalistang sobrang produksyon; 2) mga oligarkiya sa pinansya ug mga gubat sa pamatigayon; ug 3) ang kalibutanog krisis bunga sa imperyalistang kahakog ug pag-apas sa supertubo.

Usa sa mga nag-unang nagpadayag og panglantaw ang Partido Komunista ng Pilipinas nga nagsumite og dokumentong nag-uluhan “Gipakita sa Imperyalistang mga Krisis nga Hinog na ang Himalatyong Sistema alang sa Sosyalistang Rebolusyon.” Gihisgutan dinhi ang mga giagian yugto sa kinatibuk-ang krisis sa kapitalismo ilalum sa imperyalismo—gikan una hangtud sa kasamtangang ika-upat nga yugto niini. Gisubay niini sa kasaysayan ang porma sa maong mga krisis nga misangpot sa labaw nga pagkadunot sa kapitalismo ug paglapad sa sosyalistang rebolusyon sa tibuok kalibutan. Gihulagway niini ang ang-ang sa kadunot sa kasamtangang ika-upat nga yugto sa kinatibuk-ang krisis, nga nagkinaiya sa paggrabe sa pagpangdaugdaug ug pagpahimulos ngadto sa hut-ong mamumuo ug uban pang nilupigang hut-ong sa kalibutan ilalum sa mga palisiyang neoliberal.

Nagpadala usab og kontribusyong dokumento ang Communist Party of India (Maoist). Nakasulat dinhi kung nganong hinog na ang kasamtangang kahimtang sa ekonomiya alang sa subling pagbangon sa proletaryong rebolusyonaryong pakigbisog.

Nakasentro sa mga diskusyon sa 17 ka gisumiteng mga panglantaw ug pamahayag sa mga representante sa mga partido komunista, mga nasudnong kalihukan sa pagpalingkawas, ug mga pulitikanhong pormasyon gikan sa Australia, Belgium, Canada, India, Italy, Kurdistan, Pilipinas, Turkey, ug US, ingonman sa anti-imperyalistang mga organisasyong nagarepresenta sa mga kababayan-an, migrante, mamumuong panguma, kabus sa kasyudaran, ug mga siyentipiko. AB

85th IB, giambus sa BHB-Quezon

MAPANGAHASONG GIAMBUS SA mga Pulang manggugubat sa Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Quezon (Apolonio Mendoza Command) ang 30-katawong yunit sa 85th IB nga nag-operasyon sa Barangay Doña Aurora, Calauag niadtong Marso 25, alas-6 sa gabii. Tulo ang nataho nga nasamdan sa mga pasistang sundalo.

Matud sa pamahayag ni Ka Cleo del Mundo, tigpamaba sa BHB-Quezon, gipabusikaran sa hukbong bayan og *command detonated explosive* ang 85th IB ug milungtad og 10 minutos ang panagsangka. Luwas usab ang yunit sa BHB. Subli niining napanghimakak ang deklarasyon nga “insurgency-free” na ang Quezon niadtong Hunyo 2023 ug pagpailalum sa kategoryang “Stable Internal Peace and Security,” matud niya.

Sa Agusan del Sur, gitaho bag-o lang sa yunit sa BHB sa prubinsya nga naglunsad kini og operasyong haras batok sa nag-operasyong tropa sa 3rd Special Forces Battalion (3rd SFB) sa Barangay Mabuhay, Prosperidad niadtong Enero 19. Duha ka pasista ang napatay sa pag-atake sa mga Pulang manggugubat, lakip ang usa ka upisyal sa mga mersenaryo.

Gikan sa panid 3

tion, Katipunan ng mga Gurong Makabayan, Makabayang Samahang Pangkalusugan, Liga ng Agham para sa Bayan, ug Armas sa Quezon City, Pasig City ug Manila City. Nagpagula usab og pamahayag ang Makabayang Kilusan ng Bagong Kababaihan. Gipanawagan nila ang pagsalmot sa tagsa-tagsang sektor sa gubat sa katawhan ug pagsampa sa BHB.

Samtang, nagpahigayon usab og mga panagtigum ug aktibidad ang mga yunit sa BHB sa tanang mga rehiyong may presensya niini.

Internasyunal nga pagtimbaya

Nagpaabot usab og pagtimbaya ang pipila ka partido ug organisasyon sa ubang nasud sa pagsaulog sa anibersaryo sa BHB. Sa pamahayag sa Komite Sentral sa Communist Party of India (Maoist), gipaabot niini ang pagsalig sa rebolusyonaryong kalihukan sa Pilipinas nga mapatigbabawan niini ang temporaryong mga pag-atras ug babag, ug makaabante pasulong.

Nakighiusa usab sa hukbong bayan ang Friends of the Filipino People in Struggle ug Anti-Imperialist Action Ireland (AIAI). Isip paghatag katahuran, naglunsad og oplan pinta ang AIAI sa Galway, Ireland.

Gisaulog usab sa Amsterdam, the Netherlands ang anibersaryo sa BHB atol sa pagkahuman sa gilunsad nga teoretikal nga kumperensya sa NDFP niadtong Marso 28-29. Mitambong sa panagtapok ang 98 ka delegado gikan sa siyam ka mga nasud. AB

Kalbaryo sa Masang Anakpawis, gilunsad sa Metro Manila ug Southern Tagalog

GILUNSAD SA MGA organisasyon sa masang anakpawis niadtong Marso 26, sa Recto Avenue sa Maynila, ang tinuig nga Kalbaryo sa Masang Anakpawis. Lakip sa mga isyu nga gipresenta sa mga mitambong sa Kalbaryo mao ang nagkagrabeng krisis sa panginabuhian, reklamasyon sa Manila Bay ug demolisyon sa Navotas ug pagpang-*Redtag* sa mga lider aktibista ug sa ilang mga komunidad. Bitbit nila ang mga panawagan alang sa pagpataas sa suhulan ug pagtapos sa kontraktwalisasyon, pagbungkag sa mga unyon, pagpamig-ot sa mga mamumuo ug malukpanong disempleyo sa nasudnong sentro.

Gilunsad usab ang Kalbaryo sa Southern Tagalog niadtong Marso 24. Bitbit sa mga misalmot dinhi ang pagbabag sa *charter change* ug pagduso sa tinuod nga reporma sa yuta, makabuhi nga suhulan, nasudnong soberanya, ug makatarunganong kalinaw. Sa misunod nga adlaw, miadto sila sa nasudnong kabisera aron iduso ang ilang mga reklamo sa mga departamento sa empleyo, edukasyon ug kinaiyahan.

Pagtahod sa internasyunal nga makitawhanong balaod, kusganong gipanalipdaan

PASPAS NGA NAGPADALA og mga grupo ang Karapatan-Southern Tagalog ug iba pang grupo sa Batangas ug Quezon niadtong milabayng semana aron siguruhon nga pagatahuron sa mga armadong pwersa sa reaksyunaryong estado ang internasyunal nga makitawhanong balaod. Miabag sila sa masang mag-uuma ug mitabang sa mga pamilya sa mga Pulang manggugubat sa Bagong Hukbong Bayan sa pagsiguro sa ilang mga katungod.

Sa Batangas, giatiman sa grupo ug pamilya ang pagkuha sa mga patayng lawas sa mga Pulang manggugubat nga silang Junalice Arante-Isita (Ka Arya), Bernardo Bagaas (Ka Mamay/Mike) ug Erickson Cueto (Ka Ricky/Vale) nga napatay sa pag-atake sa 59th IB niadtong Marso 26 sa Barangay Elvita (Tubahan), Rosario, Batangas.

Sa Quezon, mitabang sila sa pamilya nilang Divine Sureta (Ka Zoe) ug Paul Cruz (Ka Isko), mga manggugubat nga namartir sa engkwentro sa Guiniyangan niadtong Marso 28.

Sa parehong higayon, gipig-ot sila sa pulis ug militar. Hilabihan nga gilangan ang pamilya sa pagkuha sa patayng lawas sa ilang mga paryente ug gitugaw bisan ang mga komunidad kung asa ipahigayon ang haya. Bisan pa man, maisugon nilang giduso ang katungod sa mga pamilya ug mibarog nga kinahanglang tahuron ang internasyunal nga makitawhanong balaod.

Usa ka grupo usab ang ilang gipadala sa Calauag, Quezon aron sutaon ang kahimtang ni Randy Reota, gitaho sa militar nga misurender nga myembro sa BHB niadtong Marso 25. Gusto nilang siguruhon ang pagtahud sa mga katungod ni Reota.

Ayuda ug suporta sa mga apektado sa El Niño, ihatag! Nagpiket ang mga grupo sa mag-uuma ug mangingisda sa upisina sa National Food Authority (NFA) ug Department of Agriculture (DA) sa Quezon City niadtong Abril 3. Gimakmak nila ang duha ka ahensya sa rehimeng Marcos sa pagpasagad ug pagkainutil niini nga tabangan ang mga mag-uuma ug mangingisda nga hilabihan apektado sa kadaut sa El Niño.

Kumpanyang Boskalis, gipapanubag sa kadaut sa Manila Bay. Nagprotesta atubangan sa embahada sa The Netherlands sa Maynila niadtong Marso 22 ang mga grupong maki-kinaiyahan, syentista, mangingisda ug mga residente sa mga baybay sa Manila Bay aron singlon ang Boskalis Westminster NV, usa ka kumpanyang Dutch, sa gibunga niining kadaut tungod sa *dredging* alang sa proyektong reklamasyon niadtong 2021-2023. Ang maong *dredging* pag-andam sa pagtukod sa proyekto sa San Miguel Corporation na New Manila International Airport sa Bulacan. Usa ka susamang protesta ang gilunsad sa Parendrect, The Netherlands, kung asa nahimutang ang hedkwarters sa Boskalis.

Mga estudyante sa UST, nagkahiusa batok sa pagpanumpo sa kampus. Naglunsad og lihok-protesta ang mga estudyante sa University of Sto. Tomas (UST) atubangan sa kampus niini sa Maynila niadtong Marso 22 aron kundenahon ang mapanumpuon nga palisiya sa unibersidad. Kini human nagpadayag og pakighiusa sa mga konseho sa estudyante, mga mantalaan, ug uban pang organisasyon sa kampus niadtong Marso 20 batok sa administrasyon sa UST. Gipasiugdahan ang mga aktibidad sa Rise for Education Alliance-España.

Langyawng pagpanag-iya sa mga eskwelahan ug taas nga matrikula, gimakmak. Nagprotesta ang mga kabatan-onang estudyante atubangan sa Commission on Higher Education (CHED) sa Quezon City niadtong Marso 22 aron batikuson ang pagduso sa rehimeng US-Marcos sa *charter change* nga magtugot sa 100% nga pagpanag-iya sa langyaw sa mga eskwelahan sa nasud. Gikundena usab nila ang planong pagtaas sa *tuition* sa mga pribadong unibersidad nga lagmit aprubahan sa CHED isip "rubber stamp" sa maong mga eskwelahan, matud nila.

Serye sa pagpanangtang sa Nexperia, gibatukan. Nagprotesta niadtong Marso 22 sulod sa Laguna Industrial Science Park sa Cabuyao, Laguna ang mga mamumuo sa Nexperia Philippines, kauban ang ilang mga tigsuporta, aron babagan ang nakatakadang pagtangtang sa 54 nga mamumuo sa Abril. Ikaduha na kini sulod sa walo ka bulan. Sayod sila nga tumong sa serye sa pagpanangtang nga bungkagon ang unyon nga nakakab-ot na og mga kadaugan sa hiniusang protesta sa mga mamumuo sa nangagi.

Pagsugod sa kalihukang pagtul-id sa Agusan ug Surigao del Sur

Magkasunod nga pagtuon ug diskusyon ang malampusong gipahigayon sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa mga prubinsya sa Agusan ug Surigao del Sur sa unang kwarto sa 2024. Bunga sa madasigon nga pagdawat sa komite ug mga myembro sa Partido sa panawagan sa Komite Sentral nga ipatuman ang kalihukang pagtul-id sa mga gimbuhaton sa ideolohiya, gipaningkamutan ug determinadong gilunsad sa BHB dinhi ang mga pagtuon ug diskusyon taliwala sa sustenidong operasyon sa kaaway.

Gisugdan nila kini pinaagi sa pagtuon sa pamahayag sa Partido sa ika-55 nga anibersaryo kung asa tulo ka *batch* ang nakahaman sa istagard nga pagtuon. Ang unang *batch* gipangunahan ug gitambungan sa mga myembro sa komiteng seksyon ug natarang gerilya. Mayorya sa mga tumatambong mga batan-ong kadre nga naglangkub sa 74% ug 26% mga edarang kadre. Milungtad og 18 ka oras ug 30 minutos ang pagtuong. Basa-talakay ug *chalk talk* ang nahimong estilo sa diskusyon sa mga kauban.

Nahimong buhi ang kolektibong diskusyon sa mga kauban tungod sa pagpaambit sa ilang mga kasinatian sa pagpukaw, pag-organisa ug pagpalihok sa masa ug kung paunsa gipangulohan ang pagpaasdang sa gubat sa katawhan sa prubinsya du-yog sa mapahiubsanong pagtuki ug pagdawat sa mga partikular nga kahuyangan ug kakulangan nga nagresulta sa pipila ka mga kapakyasan sa pag-atubang sa atake sa kaaway.

Samtang, gisugdan sa mga kau-

ban ang ikaduhang *batch* sa pagtuon nga gilangkuban sa tanang myembro sa Partido sulod sa hukbo gikan sa mga kandidato ug hingpit nga myembro (40% ug 60%). Nagsilbing instruktur nila ang mga kaubang una nang nakahaman. Gipaningkamutang mapagaan ang dagan sa diskusyon pinaagi sa paghimo og mga simpleng biswal sama sa *drawing* sa mapa sa kalibutan aron mas daling mahulagway sa mga magtuon ang mga nasud nga imperyalista ug kung asa kini nagalunsad karon og *proxy war*, napakita usab sa mga kauban ang latag sa mga nasud nga atrasado o kolonya ug semikolonya nga nagalunsad og armadong pakigbisog. Bisan og basa-talakay pa gihapon ang estilo, nahimong napamubo ang pagtuon. Sa ikatulong *batch*, mapangahasong gidawat sa pipila ka mga kaubang adunay potensyal sa pagtudlo ang tahas nga magbansay isip instruktur alang sa ulahing *batch* nga gilangkuban sa mga Pulang manggugubat nga dili pa myembro sa Partido.

Matud sa mga kauban, daku ang natabang kanila sa pagtuon sa pamahayag sa Partido. Nakahatag kini og bag-ong kusog ug dugang determinasyon aron mas palig-onon ang paghukom nga mosukol ug magpa-dayon sa armadong pakigbisog.

“Mas nahimong kongkreto kani-la ang paggiya sa Partido aron mas masabtan ang paspas nga pag-usab sa kahimtang,” matud ni Kaubang Del, usa sa mga magtutuon. Nagsilbing iwag usab kini sa mga kaubang nawad-ag kadasig ug gitabangan silang makahaw-as gikan sa pagkaluya dala sa mga negatibong panghunahuna. Usa dinhi si Ka Maja, usa ka inahan kung asa may panahon nga gakanunod siya sa kami-ngaw sa iyang mga anak.

Nagsilbing hagit usab kang Ka Che nga mas magpalig-on ug atubangon ang mga hagit sa pagpatuman sa kumprehensibong gimbuhaton. “Nabati ko ang kapanginahngan nga dobleng maningkamot aron moabante ug magpalig-on isip myembro sa Partido,” matud niya.

Ang misunod nga mga diskusyon kabahin sa pagtuon sa mga topiko sa Padepa (Pambansang Demokratikong Paaralan) aron tun-an balik ug sabton ang mga partikular nga tahas gikan sa ang-ang komite sa Partido, sa tibuok ginsakupan nini, hangtud sa gimbuhaton sa platun ug mga kaabag niini. Ang mga pagtuon pagpangandam na usab sa planong paglunsad og Bata kang Kurso sa Partido.

Sa kinatibuk-an, malipayon ug madasigon ang mga kauban sa pag-atubang sa mga hagit ug nakab-ot ang tumong nga sugdan ang kalihukang pagtul-id, magkonsolida, puntingong ang matag partikularidad kung asa nagkulang ug nasipyat ug determinadong patigbabawan ang mga kahuyangan aron mas labaw pang moabante sa mosunod nga mga panahon.

29%

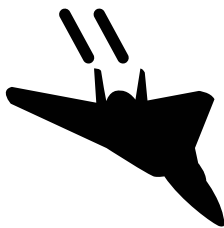

ang gidaku sa giusang bahandi sa tulo ka pinakadakung burgesya-kumprador sa Pilipinas sa milabayng tuig gikan ₱1.1 trilyon hangtud ₱1.4 trilyon bilyon niadtong Marso. Sila mao si **Manny Villar, Enrique Razon ug Ramon Ang.**

Samtang, misaka lamang og 7% ang abereyds nga minimum nga suhulan sa mga mamumuo gikan ₱409 hangtud ₱439 sa parehong panahon.

\$700 M⁺

ayudang militar nga gibubu sa US sa Taiwan aron sulsulan ang pagbulag niini sa China ug gamiton ang katawhan sa isla sa pakiglantugi niini sa China.

27

na ka puya ug bata ang namatay sa gutom sa Gaza.

139

empleado sa **National Food Authority** ang "dili makatarunganon ug walay basihan" nga gisuspinde sa alegasyong nalambigit sila sa "sindikato" sulod sa ahensya.

Giduso sa **COURAGE** nga diha-diha silang ibalik sa trabaho.

April 1, 2016

nahitabo ang Kidapawan Masaker, kung asa girakrakan sa mga pulis ang mga nagraling mag-uuma sa Kidapawan City, North Cotabato alang sa angayang suporta gikan sa estado taliwala sa grabeng hulaw nga dala sa El Niño.

Tulo ang namatay ug kapin 100 ang nasamdan sa maong masaker.

₱164.7B

deposit sa badyet sa Pilipinas sa unang kwarto sa 2024, 55% mas daku kaysa ₱106.4 bilyong deposit sa unang kwarto sa 2023.

46

beses na nga gigamit sa US gikan 1972 ang boto niini sa Security Council sa United Nations aron panalipdan ang mga agresyong militar ug pagpanakop sa Israel sa mga teritoryo sa Palestine.

Tulo dinhi ang gigamit niining milabayng lima ka bulan lamang aron langanon ug pagrabehon ang gyerang henosidyo batok sa mga Palestino sa Gaza.

Praymer

Salanta ng El Niño:
Tagtuyot, kapabayaang
at pasismo ng rehimeng
Marcos

Marso 2024

I-download ang inyong kopya sa:
<https://philippinerevolution.nu/>

Pagpamomba, pagpatay ug kabangis sa AFP sa milabayng semana

Nagdala og kahadlok sa mga residente ang gihimong *aerial bombing* sa Armed Forces of the Philippines (AFP) sa mga komunidad sa utlanan sa Sta. Maria, Ilocos Sur ug Pilar, Abra niadtong Abril 2 sa udto. Dili moubos sa 212 ka pamilya ang mibakwit tungod sa mga pagpamomba ug pagpamig-ot sa ilang panginabuhian. Gawas dinhi, gatusan ka tropang militar usab ang gibubu sa lugar alang sa operasyong kontra-insurhensiya.

Ang paggamit og hilabihan ka kusog nga bomba “natural nga paturagas” o walay ginapili, peligroso sa kinabuhi ug panginabuhian sa mga sibilyan ug nagabunga og malukpanong pagkaguba sa kinaiyahan. Gani, labaw pa sa *ground zero* ang epekto sa pagpamomba sa AFP gikan sa ere, sukwahi sa ginasulti sa 501st IBde nga ang pagpamomba nakapunting lamang sa usa ka yunit sa Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Abra.

Pagpatay. Girakrakan hangtud mapatay sa 62nd IB ug mga pulis

ang sibilyang mag-uuma nga si Marlon Catacio sa Sityo Ngalan, Barangay Quintin Remo, Moises Paddilla, Negros Occidental niadtong Abril 4. Aron likayan ang tulubagon, gipagawas sa militar nga Pulang manggugubat si Catacio nga napatay sa usa ka engkwentro. Dihadiha kining gipanghimakak sa mismong inahan sa biktima.

Pag-aresto. Gidakop sa 62nd IB si Ronald Cantela sa Sityo Pitik-pitik, Barangay Luz, Guihulngan City niadtong Marso 20. Gipagawas sa mga sundalo nga nakumpiska sa

iyang balay ang usa ka pistola. Gigunga usab sa mga sundalo ang mga gamit sa pamilya samtang nangrangsak.

Pag-abuso. Gihilam ug gibastos sa usa ka hubog nga elemento sa 59th IB ang usa ka dalagita sa Sityo Sales, Barangay Pook, Balayan, Batangas niadtong Marso 28. Gawas dinhi, wala usay hinungdan nga gikulata sa sundalo ang 14-anyos nga lalaki nga kauban sa dalagita.

Pangpamig-ot. Gihadlok ug giharas sa giusang mga pwersa sa pulis, militar ug upisyal sa barangay ang tim sa mga boluntir nga nagpahigayon og imbestigasyon mahitungod sa epekto sa El Niño sa mga mag-uuma ug residente ng Barangay Sampaga, Balayan, Batangas niadtong kaadlawon sa Marso 24. AB

Paglutaw sa 2 ka gidagit nga aktibista sa Pangasinan, bunga sa paspas ug makugihong pagduso

Sulod sa tulo ka adlaw, natukmod sa mga pamilya, higala ug mga kaubang aktibista ang mga pwersa sa estado ug ang rehimeng Marcos nga ilutaw silang Francisco “Eco” Dangla III ug Joxelle “Jak” Tiong. Gidagit ang duha niadtong alas-8 sa gabii sa Marso 24 sa Barangay Polo, San Carlos City, Pangasinan. Gianunsyo sa mga grupo sa tawhanong katungod nga “wala na sa kamot sa mga midagit kanila ang duha, gibun-og pag-ayo, pero buhi” niadtong Marso 27.

Sa saysay sa mga saksi, gidagit ang duha human giharang sa usa ka SUV ang traysikel nga gisakyan nila. Duha hangtud tulo ka tawo gikan sa SUV ug usa pa ka sakay sa usa ka motorsiklo ang namun-og ug nagsakay kanila sa sakyanan, matud nila. Nadungog pa nila ang pagpangayo ni Tiong og tabang.

Si Dangla, 39, usa ka kanhing estudyante sa University of the Philippines ug kasamtangang tigpamaba sa Bagong Alyansang Makabayan (Bayan)-Pangasinan. Samtang si Tiong, 29, gradweyt sa Universidad de Dagupan usa ka koordineytor sa Kabataan Partylist

sa prubinsya. Pareho silang tigtapok sa Pangasinan People’s Strike for the Environment, grupong mibarog batok sa planong *black sand mining* ug pagtukod og nuclear power plant sa prubinsya. Ayha ang insidente, biktima na ang duha sa walay hunong nga *Red-tagging*, pagpaniktik, intimidasyon ug uban pang porma sa pagpamig-ot sa armadong pwersa sa estado.

Daku ang nahimong tabang sa malukpanong pagpangita ug paghimo og kasaba aron mapalutaw ang mga biktima. Dihadiha nga nataho ang insidente sa pagdagit kanila, na-post sa *social media*, nakapagula

og mga pamahayag ug miani og suporta gikan sa mga grupong makikinaiyahan ug uban pa. Nabalita gila-yon usab kini sa telebisyon.

Dihadiha usab nga nagprotesta ang mga tigpanalipud sa tawhanong katungod niadtong Marso 25 sa Quezon City aron kundenahon ang pagdagit sa mga ahente sa AFP ug PNP sa duha. Nagtukod usab og mga tim aron susihon ang mga kampo militar ug istasyon sa pulis sa gikahimutangan sa mga biktima.

Kabahin sa kampanya ang pagadto sa mga paryente nilang Dangla ug Tiong, kauban si Kabataan Representative Raoul Manuel, mga tawong-simbahan ug uban pang mga grupo sa Camp Lt. Tito Abat, Barangay Calaoacan, Manaoag, Pangasinan, kampo sa 702nd IBde, 7th ID. Giusisa nila ang kampo ug naghaon og “inquiry” kalabot sa taho sa pugas nga pagkawala nilang Dangla ug Tiong. AB

“Kwarantinang” militar, prisohan sa “misurrender” nga mga sibilyan sa Surigao del Sur

Sukad nga gidumog sa mga yunit sa 3rd SFB ug 75th IB ang Surigao del Sur niadtong 2020, midaghan ang nakasinati sa kabangis sa militarisasyon ug nabiktima sa pekeng pagpasurrender sa Armed Forces of the Philippines (AFP). Kadaghanan kanila mga Lumad.

Sa takuban sa Retooled Community Support Program (RCSP) ug Enhanced Community Livelihood and Integration Program (E-CLIP), nagbalay-balay ang mga sundalo ug pulis bitbit ang listahan sa mga target nila sa kampanyang pekeng pagpasurrender. Bisan og wala sila gipasa-kahan og kaso, gipugos ang mga nalakip sa listahan nga “mosurrender” ug “magpapriso” sa kampo aron “ma-clear o malimpyo” ang ilang mga pangalan. Gisaaran sila nga “makagawas” dayon sulod sa tulo hangtud unum ka bulan human “malimpyo” ang ilang pangalan. Ang mga dili mosurrender gibaharan nga pasakaan og daghang kaso. Tungod sa kahadlok, pipila ang napugos nga “mosurrender” ug magpailalum sa “kwantina” samtang ginaproseso pa ang hinimu-himong mga kaso batok kanila.

Sa aktwal, ang “pagkwantina” usa ka iligal nga pagpangaresto ug detensyon sa mga indibidwal nga ginalambigit sa armadong kalihukan nga arbitraryo ug walay basihan nga ginaila sa estado isip “terrorista.” Ginapagawas nga “boluntaryo” ang ilang pagsurrender tungod kay walay naka-isyu nga mandamyento de aresto batok kanila. Daghan kanila ang wala giatubang sa korte, walay ligal nga representasyon ug gihikawan sa ilang mga katungod. Lapas ang

maong pagpangaresto ug pagprisohan sa batakang mga katungod sibil, ug bisan sa internasyunal nga makitawhanong balaod.

Sa pikas bahin, ang mga pekeng pagpasurrender, iligal ug sikretong pagaresto ug detensyon pagpatuman sa pasistang Anti-Terror Law. Gitugutan sa maong balaod ang arbitraryong paglista sa kinsaman isip mga “terrorista,” ug ang pagaresto ug pagprisohan kanila lapas sa 24-oras ang walay tin-aw nga kaso.

Gipangwartahan sa militar

Dakung paantus ang maong iskema sa mga nabiktimang mag-uuma tungod kay gikinahanglan nilang magpyansa sa mga hinimu-himong kaso. Daghan kanila ang napugos nga magbaligya sa ilang mga yuta ug mangutang sa taas nga in-

teres aron makapatumaw og pyansa nga sagad ₱30,000 hangtud ₱120,000.

Bisan og nakabayad na sila og pyansa, wala pa gihapon natapos ang ilang kalbaryo. Dugang paantus kanila ang pagpamugos sa militar nga itudlo ang kanilang mga kauban ug lider, pagpaniid sa mga gidudanghang nagakontak sa BHB, ug itaho kung aduna silay makitang mga timailhan o kampo sa BHB.

Ang ubang biktima nga gipasa-kahan og hinimu-himong mga kaso kriminal sama sa pagpatay ug pakyas nga pagpatay ginabalhin sa *provincial o city jail*, kung asa wala nay kasiguruhang makapyansa pa.

Gihimo usab nga palabigasan (gatasan) sa mga upisyal sa AFP ug PNP ang nakatakdang ayudang pinansya para sa mga “surrenderi” ilalum sa E-CLIP. Wala silay nadawat ni usa ka sentimo gikan sa maong programa. Mas daghan ginapriso nga mag-uuma ang mga sundalo, mas daghan silag mabul-

sa.

Tumong sa iligal nga mga pagpangaresto ug detensyon ang pahunyon ang hugot nga panaghuisa sa katawhan sa Surigao del Sur ug tuldukan ang ilang tulo ka dekadang pagbabag ug pagbatok sa pagsulod sa mga *logging concession* ug langyawng kumpanya sa mina nga dugay nang naglaway sa kinaiyanhong bahandi nga makita sa ilang yutang kabilin. **AB**

Protestang mag-uuma batok sa liberalisasyon, subling mibwelo sa India

Niadtong Marso, giawhag sa Communist Party of India-Maoist (CPI)-Maoist ang napuloan ka libong mag-uuma nga ipadayon ang ilang protesta hangtud dili nila makab-ot ang ilang mga pangayo. Gikan sa tunga-tunga sa Pebrero, padayon ang mga pangmasang protesta nga gisalmutan sa 30,000-50,000 ka mag-uuma aron iduso ang makatarunganong presyo sa pagpalit sa ilang mga produkto ug pagpatuman sa mga saad sa nagharing partidong Bharatiya Janata Party (BJP) sa milabayng duha ka tuig.

Sakay sa ilang mga traktora, giplano sa mga mag-uuma nga dalhon sa Delhi, sentro sa India, ang ilang protesta apan gibabagan ug gibungkag sila sa Shambu, usa ka lungsod nga 200 kilometro ang gilay-on gikan sa sentro. Sukad Pebrero 13, balik-balik nga gibungkag sa mga sundalo ug pulis ang ilang protesta pinaagi sa paghulog ug bombang *teargas* gamit ang mga *drone* ug pagpamusil gamit ang tinuud nga bala ug *rubber bullets*. Dili moubos sa duha ka raliyista ang napatay ug gatusan ang nasamdan. Adunay mga nabungol ug nabuta tungod sa pag-atake. Mayorya sa mga misalmot sa protesta naggikan sa estado sa Punjab ug Haryana.

Niadtong Marso 14, miadto sa Delhi ang 5,000 kanila sa pagpanguna sa Samyukt Kisan Morcha (Di Pulitikal) ug Kisan Mazdoor Morcha. Girepresentahan nila ang dili moubos sa 40 ka unyon sa agrikultura nga misalmot sa protesta sa pakigdayalogo sa gubyernong Indian.

Ang bag-ong hugna sa protesta kasumpay sa kapin usa ka tuig nga protesta ug pagkampo sa mga mag-uuma niadtong 2020-2021 nga nagpaatras sa tulo ka balaod nga naglaraw nga ipailalum ang sektor sa agrikultura sa mga palisiyang liberal. Usa sa mga saad kaniadto ni Narendra Modi, nangulong ministro sa India, ang pagdoble sa kita sa mga mag-uuma ayha mahuman ang iyang termino sa 2025.

Duha ka tuig human ang mga saad, katunga na lang ang kita sa mga mag-uuma. Mas grabe pa, gisulayan sa rehimeng Modi nga ilusot ang liberalisasyon sa pamatigayon ug pribatisasyon sa mga serbisyo sa agrikultura nga dili iagi sa parlamento.

Sa kasamtangang protesta, gipanghingusog sa mga mag-uuma nga paglig-onon sa estado ang *minimum price support* (MSP) o presyo sa pagpalit sa estado sa mga produkto batok sa pagpamentaha sa mga komersyante ug kalit nga mga

pag-ubos sa presyo sa merkado. Matud nila, angayang itakda ang MSP sa 50% nga mas taas sa gasto nila sa produksyon, aron masiguro nga mabuhi nila ang ilang mga pamilya. Panawagan nilang ilakip niini ang tanang mga pananum, ug dili lamang sa 23 ka pananum sama sa ginapatuman sa BJP.

Kalabot niini, gipanawagan nila ang pagbasura sa mga kasabutan nga gisulod sa India sa World Trade Organization ug dili pagsulod sa unsamang kasabutan alang sa “gawasnong pamatigayon.” Gikundena nila ang pagduso sa gamhanang bloke sa WTO alang sa pagbasura sa sistemang MSP isip usa ka porma sa subsidyo. Gibabagan usab nila ang pagduso sa WTO sa pagtangtang sa subsidyo sa abono, pestisidyo, binhi, kuryente ug uban pang serbisyo nga gikinahanglan kaayo sa mga mag-uuma.

Giduso sa mga mag-uuma ang pagpapha sa ilang mga utang, nga napadaug nila sa mga protesta niadtong 2020-2021. Gipanawagan usab nila ang hustisya alang sa 750 ka mag-uumang namatay tungod sa pagbungkag sa estado sa mga maong mga protesta.

Ang pakigbisog sa mga mag-uuma dili himulag sa pakigbisog sa uban pang sektor sa katilingbang Indian, partikular sa pakigbisog sa mga Adivasi (nasudnong minorya), matud sa CPI-Maoist. Parehong tinguha sa maong mga kalihukan ang panalipdan ang bahandi ug natural nga rekurso sa nasud. Sa ingon, kinahanglang suportahan kini sa tanang demokratikong sektor sa katilingbang Indian, sama sa pagsuporta nila sa mga protesta niadtong 2020-2021. Anaa sa 40%-60% sa 1.4 bilyong katawhang Indian ang nagsandig sa agrikultura. Kapin tunga kanila ang walay kaugalingong yuta ug ang uban mga gagmayng mag-uuma.

